

## SIVISTYSVALIOKUNTA

Lausunto 7/1996 vp

Hallituksen esitys 103/1996 vp

*Valtiovarainvaliokunnalle*

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla sivistysvaliokunta on päättänyt antaa lausunnon hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 1997 (HE 103/1996 vp), joka on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan 17 päivänä syyskuuta 1996.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylijohtaja Markku Linna, kehittämis-päällikkö Hannele Salminen, taloussuunnittelu-päällikkö Matti Väisänen, opetusneuvos Jouko Könölä, apulaisosastopäällikkö Juhani Hakkarainen, apulaisosastopäällikkö Heikki Mäenpää, kulttuuriasiainneuvos Pekka Pekkonen ja kulttuurisihteeri Kimmo Aaltonen opetusministeriöstä, lääninkouluneuvos Helena Alhosaari Lapin lääninhallituksesta, koulutustoimen johtaja Kirsti Mäensivu Rovaniemen kaupungista, peruskoulutoimen johtaja Ulla Liljeström Tampereen kaupungista, rehtori Ritva Paulin Turun kaupungista, pääjohtaja Reijo Vihko Suomen Akatemiasta, rehtori Aino Sallinen ja dekaani Jorma Ekola Jyväskylän yliopistosta, vararehtori Arto Mustajoki Helsingin yliopistosta, apulaisjohtaja Jorma Taskinen Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksesta, johtaja Leena Nederstöm Opetushallituksesta, rehtori Aulikki Kalalahti Alppilan yläasteelta, pääsuunnittelija Esko-Olavi Seppälä Valtion tiede- ja teknologianeuvostosta, johtaja Matti Sinko Koulun tietotekniikkakeskuksesta, johtaja Olli Rätty Ammattikasvatushallinnon koulutuskeskuksesta, johtaja Liisa Löfman Heinolan kurssikeskuksesta, sivistystoimen päällikkö Matti Rasila Suomen Kuntaliitosta, apulaisosastopäällikkö Pentti Aho Opetusalan ammattijärjestö OAJ:sta, toiminnanjohtaja Liisa Niilola Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:stä, toiminnanjohtaja Maija Riihijärvi-Samuel Marttaliitto ry:stä, toiminnanjohtaja Leena Krohn Naisjärjestöjen Keskusliitto ry:stä, toiminnanjohtaja Merja Puro Suomen Voimistelu- ja liikuntaseurat ry:stä ja lehtori Riitta Asanti Turun yliopiston opettajan-koulutuslaitoksesta.

Sivistysvaliokunta on keskittynyt käsittelemään talousarvioehdotuksesta tutkimuksen ra-

hoitusta, opettajien täydennyskoulutusta ja naisjärjestöille suunnattuja avustusrahoja. Valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

**Tutkimuksen rahoitus**

Hallituksen talousarvioehdotuksen mukaan koulutuksen ja tutkimuksen kehittämistoimet suunnataan vahvistamaan hyvinvointimme perustaa, kansallista innovaatiojärjestelmäämme sekä kilpailukykyämme teollista ja kulttuurista pohjaa edistäviin hankkeisiin, erityisesti tietojen ohjelmistotekniikan, tietoliikennetekniikan, elektroniikan ja biotekniikan aloilla.

Yliopistot pyrkivät tutkimuksessa kansainvälisesti korkeaan tasoon, erikoistuvat vahvuusalueilleen sekä tukevat muun muassa tutkimuksen huippuyksiköiden syntymistä. Suomen Akatemian kohdentaa pääosan tutkimusmäärärahoistaan suurten korkeatasoisten tutkimushankkeiden ja tutkimuksen huippuyksiköiden rahoittamiseen sekä niiden toimintamahdollisuuksien parantamiseen. Rahoitusta suunnataan muun muassa strategista panostusta kaipaaville aloille, kuten uusteollistamisen kannalta keskeisille tutkimusaloille sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten välistä tutkimusyhteistyötä edistäville hankkeille.

Hallitus ehdottaa tutkimusmäärärahojen merkittävää lisäystä. Tämä näkyy ennen kaikkea Suomen Akatemian ja Teknologian kehittämissivuston myöntämisvaltuuksien merkittävänä lisäyksenä. Hallituksen esityksestä ilmenevän laskelman mukaan Suomen Akatemian ja Teknologian kehittämissivuston tutkimus- ja kehitystyön määrärahojen lisäys kuluva vuodesta vuoteen 1997 on 26,5 prosenttia ja yliopistolaitoksen vastaavien määrärahojen lisäys 4,6 prosenttia. Luvuista ilmenee valtion talousarvioon ehdotetut määrärahat.

Valiokunta pitää tutkimusmäärärahojen lisäystä valtion talousarviossa erittäin myönteisenä. Valiokunta pitää talousarvioehdotuksen pai-

nopisteitä perusteltuina. Asetettujen painopistetaivoitteiden saavuttamiseksi on tärkeää investoida henkisiin kohteisiin ja niiden kautta koko kansan tulevaisuuteen. Valiokunta korostaa sitä, että useiden innovaatioiden laajamittainen kotimainen hyödyntäminen edellyttää teknisen kehityksen lisäksi sosiaalisten ja kulttuuristen näkökohtien huomioon ottamista. Sen vuoksi valiokunta yhtyy asiantuntijoiden esittämään siitä, että ihmistä, yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevien ongelma-alueiden ja näkökulmien tulisi sisältyä painokkaammin tutkimusohjelmiin. Valiokunta pitää tärkeänä yhteistyöllä luotavia pitkäkestoisia ohjelmia, joissa otetaan huomioon monitieteinen näkökulma.

Opetusministeriön yhtenä painopistealueena on Venäjää koskevien opetuksen ja tutkimuksen toimenpideohjelmien toteuttaminen. Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että Venäjää koskevan tutkimuksen suotuisa määräraha-kehitys jatkossakin turvataan.

### Opettajien täydennyskoulutus

Sivistysvaliokunta on lausunnoissaan 1/1996 vp ja 2/1996 vp kiinnittänyt huomiota opettajien täydennyskoulutukseen. Valiokunta viittaa näissä lausunnoissa esittämiinsä kannanottoihin. Otaen huomioon täydennyskoulutuksen merkityksen erityisesti nykytilanteessa sivistysvaliokunta käsittelee tätä aihetta myös tässä lausunnossa.

Valtioneuvoston hyväksymässä koulutuksen ja korkeakouluissa harjoitettavan tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 1995–2000 opettajien täydennyskoulutus on yksi painopistealue. Talousarvioehdotuksessa ehdotetaan tämän mukaisesti opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutukseen lisäystä. Kohderyhmänä on noin 100 000 opettajaa ja 6 000 oppilaitosten johtotehtävissä toimivaa rehtoria tai muuta henkilöä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuosittain noin 10 prosenttia opettajakunnasta on koulutuspoliittisesti merkittävän opetustoimen henkilöstön täydennyskoulutuksen ohjelmien piirissä.

Valtion tehtävänä on huolehtia siitä täydennyskoulutuksesta, joka tukee koulutuspolitiikan painopistealueiden toteuttamista ja vastaa koulutuspoliittisista uudistuksista johtuviin koulutustarpeisiin. Sen sijaan vastuu opetushenkilöstön ammattitaidon yleisestä ajan tasalla pitämisestä on opettajalla itsellään ja hänen työnantajallaan. Valiokunta pitää välttämättömänä, että

kunnat työnantajina luovat riittävät edellytykset täydennyskoulutukseen osallistumiselle.

Opettajan työ edellyttää elinikäisen oppimisen toteuttamista siten, että työssä oppiminen ja hyvin suunnitellussa ja toteutetussa täydennyskoulutuksessa opiskelu integroituvat jatkuvaksi kehittymiseksi. Opettajan ammatti edellyttää jatkuvaa uudelleen koulutusta ja ajantasaista yhteiskunnallista tietoutta etenkin nuorten elämästä ja yhteiskunnan muutoksista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan opettajien täydennyskoulutus ei kaikilta osin toteudu tyydyttävästi nykymenetelmillä. Myös koulutukseen lähettämistä ja osallistumisesta puuttuu monissa kunnissa kokonaisvaltainen ote ja suunnitelmallisuus. Sen vuoksi tulee tehdä kokonaisohjelma päämääränä täydennyskoulutustarpeiden koordinointi ja tunnistaminen, korkeatasoisen koulutuksen saatavuuden turvaaminen niin alueellisesti kuin kielellisesti ja oppilaitosten sitouttaminen täydennyskoulutukseen pysyvästi. Myös verkostumista tulee edistää.

Täydennyskoulutuksen tulee olla riittävän pitkäkestoista, jotta se on vaikuttavaa. Se tulee rakentaa opettajan työhön ja työaikaan luontaisesti kuuluvaksi. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että opettajien ja oppilaitosten johdon lisäkoulutus on pääsääntöisesti vähintään kolmen opintoviikon laajuista. Laajuudet vaihtelevat lisäkoulutuksen tavoitteiden mukaan.

Oppilaiden yhä ongelmallisemmat elämänurat, lisääntyvä syrjäytyminen sekä yhteiskunnallisen tilanteen vaikeasti ennakoitavat muutokset edellyttävät opettajilta entistä parempaa yhteiskunnallista ja psykologista asiantuntemusta sekä vuorovaikutustaitoja. Opettajien peruskoulutus- ja täydennyskoulutusohjelmiin tulisi lisätä sellaisia osia, jotka antavat tietoa nuorten elämänurien muotoutumisesta sekä lasten, aikuisten ja perheiden elinoloista. Näillä sisältöalueilla opettajien täydennyskoulutusta tulisi toteuttaa yhdessä muiden sektoreiden kanssa.

Kullekin opettajalle voisi tarpeen mukaan räätälöidä koulutus- ja kehittymisohjelman, jonka toteutuksesta koulu voisi pitkälle itse päättää käyttäen hyväksi niitä koulutuspalveluja, joita eri tahot tarjoavat.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yksilötavoitteinen Professional Development -koulutus eli PD-koulutus on saavuttanut eri oppilaitosten opettajien keskuudessa suuren suosion. Opetusministeriön teettämässä selvityksessä ehdotetaan, että PD-koulutus kytketään yliopistojen perus- tai jatkokoulutukseen. Valiokunnan

mielestä tämä ehdotus on myönteinen siinä mielessä, että se ehkä parhaiten turvaisi ajanmukaisimman ja korkeatasoisimman tiedon. Samalla valiokunta kuitenkin huomauttaa, että tällainen menettely sulkisi pois eräät opettajaryhmät, kuten eräät ammatillisten oppilaitosten opettajaryhmät. Ehdotukseen liittyvien eräiden epäkohtien vuoksi valiokunta katsoo, että asiaa tulisi vielä perusteellisesti harkita ja etsiä mahdollisimman tyydyttävä ratkaisu. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan onnistuneena on pidetty myös koulukohtaista PD-koulutusta, jossa tietyn koulun opettajistosta valtaosa osallistuu koulutukseen ja kykenee näin yhteistoiminnallisesti kehittämään sekä omaa ammattitaitoaan että kouluyksikkönsä toimintakulttuuria. Eräät asiantuntijat ovat esittäneet myös ns. kärkiopettajamallia.

Opettajien psyykkisten, sosiaalisten ja fyysisten voimavarojen ylläpitämiseksi ja parantamiseksi tulee ylläpitää tehokasta ja toimivaa kuntoutusjärjestelmää sekä kehittää uusia innovatiivisia koulutusmuotoja, joissa erityisenä tavoitteena on opettajien persoonallisen kasvun edistäminen.

Koulutuksen kehittämisen tueksi tarvitaan laajaa johtamiskoulutuksen ohjelmaa, jonka tavoitteena on koulu- ja kuntakohtaisen kehittämistyön parantaminen ja uusien toimintatapojen luominen. Johtamiskoulutukseen liittyen tulisi toteuttaa myös työyhteisöön koulutusta.

Valiokunta pitää välttämättömänä nopeiden ratkaisujen aikaansaamista opetusalan virka- ja työehtosopimusten muuttamiseksi siten, että opettajien opetus- ja työvelvollisuus saadaan joustavaksi.

Sen vuoksi valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy selvittämään mahdollisuuksia siirtä opettajien osalta kokonaistyöaikaan.

Yhtenä mahdollisuutena opettajien täydennuskoulutuksen onnistumiseksi on esitetty sen liittämistä opettajien peruskoulutukseen eli ns. kotiyliopistomallia. Tässä järjestelmässä yhteys siihen yliopistoon, jossa perustutkinto on suoritettu, säilyy. Valiokunnan mielestä tämän mallin mahdollisuudet tulisi pikaisesti tutkia.

Opettajien työharjoittelua työelämässä tulisi lisätä ja edistää opettajien täydennuskoulutuksen ja työelämän yhteistyötä.

Suomalaisen koulujärjestelmän kehittämisen ja opiskelun tason kohottamisen kannalta ovat opettajankouluttajat avainasemassa. Valiokunta pitää välttämättömänä, että myös opettajankouluttajille taataan jatkuvat täydennyskouluttautumismahdollisuudet. Tämä on erityisen tärkeää myös sen vuoksi, että heidän mahdollisuutensa palkalliseen opintolukukauteen on ollut viime vuodet jäädytettynä.

### Naisjärjestöjen valtionavustukset

YK:n naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen, ns. CEDAW-sopimuksen 7 artiklan mukaan tulee pyrkiä varmistamaan naisten osallistumista julkiseen elämään liittyvien kansalaisjärjestöjen kautta. Esimerkiksi kotitalousneuvontajärjestöille suunnattuja valtionavustuksia on kuitenkin valtion viime vuosien talousarvioissa vähennetty. Näin ollen naisten osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi ei ole ryhdytty riittäviin toimenpiteisiin. Valiokunta kuitenkin huomauttaa, että naisjärjestöjen toiminta monella tavoin tavoittaa hyvin laajat kansalaispiirit ja on siten merkittävä osa vapaata kansalaistoimintaa. Esimerkiksi Naisjärjestöjen Keskusliittoon kuuluu 55 suomalaista naisjärjestöä, joiden yhteinen jäsenmäärä on noin 530 000. Monet naisjärjestöt, kuten esimerkiksi marittajärjestöt, maa- ja kotitalousnaiset sekä naisten liikuntajärjestöt, ovat tehneet lamavuosina tärkeää työtä erityisesti nuorten keskuudessa. Nämä järjestöt tavoittavat juuri laajat yhteiskunnan murroksessa elävät ja siitä mahdollisesti myös kärsivät ihmiset.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että valtiovarainvaliokunta harkitsee naisjärjestöjen valtionavustuksen lisäämistä ensi vuoden talousarvioon. Tämän lisäksi valiokunta pitää välttämättömänä, että pikaisesti selvitetään, miten naisjärjestöjen toimintaedellytykset pysyvästi turvataan.

Edellä esitetyn perusteella sivistysvaliokunta kunnioittavasti esittää,

*että valtiovarainvaliokunta laatiessaan mietintöään ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Kirsti Ala-Harja /kok, varapuheenjohtaja Jukka Gustafsson /sd ja jäsenet Tapio Karjalainen /sd, Ossi Korteniemi /kesk, Irina Krohn /vihr, Jaakko Laakso /vas, Annika Lapintie /vas (osittain),

Kalevi Olin /sd (osittain), Päivi Räsänen /skl, Aino Suhola /kesk, Sade Tahvanainen /sd, Hannu Takkula /kesk, Irja Tulonen /kok (osittain), Anu Vehviläinen /kesk ja Ulla-Maj Wideroos (osittain).

## Eriäviä mielipiteitä

### I

Sivistysvaliokunnan lausunnossa ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota valtion talousarvioesityksen kokonaisvaikutuksiin, erityisesti yleissivistävän koulutuksen alueellisesti tasa-arvoisen toteutumisen kannalta. On huomattava, että myös täydennyskoulutukseen osallistuminen edellyttää asianmukaisia sijaisjärjestelyjä ja siten työnantajan sitoutumista ja taloudellista panostusta koulutukseen. Kuntien taloudellisissa tilanteissa on merkittäviä eroja, mikä voi käytännössä aiheuttaa alueellista eriarvoisuutta täydennyskoulutuksen toteutumisessa. Talousarvioesi-

tykseen sisältyvät kuntien valtionosuusleikkaukset heikentävät edelleen useiden kuntien mahdollisuuksia pitää yllä tasokasta yleissivistävää koulutusta, jonka eräänä edellytyksenä on juuri täysimittaisena toteutuva opettajien täydennyskoulutus.

Muilta osin yhdyin valiokunnan lausuntoon, joka rajoittui käsittelemään valtion talousarvioesityksessä vuodelle 1997 tutkimuksen rahoitusta, opettajien täydennyskoulutusta ja naisjärjestöjen valtionavustuksia.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1996

**Päivi Räsänen /skl**

### II

Mielestämme valiokunnan lausunnossa olisi pitänyt ottaa kantaa seuraaviin kysymyksiin, joilla on suuri merkitys yleissivistävän koulutuksen — opetuksen ja oppimisen — tulevaisuuden edellytysten luomiselle.

1) Ylimoitettut valtionosuusleikkaukset vaarantavat perusopetuksen tasa-arvoisuuden ja saatavuuden

Suomen suuri vahvuus on ollut nuorten suhteellisen tasa-arvoiset edellytykset hakeutua kiinnostustaan ja kykyjään vastaavaan koulutukseen. Tämä on ollut Suomen hyvinvointikehityksen perustekijä ja merkittävä vahvuus.

Nyt tämä vahvuus on vakavasti uhattuna. Hallituksen ylimitoitettut valtionosuusleikkaukset uhkaavat perusopetuksen tasa-arvoisuutta ja asettavat kunnat eriarvoiseen asemaan.

Hallitus päätti tulevien vuosien kuntien valtionosuusleikkauksista jo hallitusohjelman yhteydessä. Siksi lisäleikkaukset ovat olleet odottamattomia yllätyksiä, jotka vaikeuttavat kuntien toimintojen sopeuttamista äkkinäisiin tilanteisiin ja vaikeuttavat pitkäjänteistä taloussuunnittelua. Lisäleikkauksien lisäksi vuoden 1997 alusta toteutettavan valtionosuusuudistuksen yhteydessä yksikköhintoja leikataan kustannuspohjaan verrattuna yli 2 miljardilla markalla, kun

kustannuspohjavuoden 1995 mukaisia kustannuksia alennetaan vuoden 1996 laskennallisten yksikköhintojen tasolle. Toimenpiteen vaikutus on lopputulokseltaan sama kuin valtionosuuksien suora leikkaus.

Hallitus on toteuttamassa vuosina 1996—1999 yhteensä 8 500 miljoonan markan suuruiset kuntien valtionosuuksien leikkaukset ja verotulojen muutokset. Tällä linjalla myös koulutus valitettavasti joutuu ylisuurten säästöjen kohteeksi. Kuntaliiton mukaan valtionosuusleikkaukset heikentävätkin opetuksen kehittämisen kärkihankkeiden käytännön toteutusta.

Aikaisemmat koulusäästöt ovat jo johtaneet luokkakokojen suurenemiseen, materiaalihankintojen supistamiseen, henkilökunnan lomautuksiin ja henkilöstön määrän vähentämiseen. Uudet leikkaukset uhkaavat kohdistua kokonaan varsinaiseen opetustyöhön. Opetuksen perusrakenteet ja koulutuksen tasa-arvoisuus ovat nyt suuressa vaarassa.

Mielestämme valtionosuusleikkaukset olisi tullut toteuttaa siten, ettei niillä vaaranneta peruspalvelujen — kuten koulutuksen — toteuttamisen edellytyksiä.

2) Kaikkien alle 20-vuotiaiden itsenäisesti asuvien opiskelijoiden opintotuki paremmaksi

Ahon hallituksen aikana aloitettiin opintotukijärjestelmän uudistaminen. Opintorahan tasoa nostettiin tuntuvasti, samalla kun lainajärjestelmä muuttui markkinakorkoiseksi. Toimenpiteiden taustalla oli pyrkimys ehkäistä opiskelijoiden liiallista velkaantumista. Opintotuki uudistusta on tarpeen jatkaa. Keskusta onkin toistuvasti esittänyt opintotuen ongelmakohtien korjaamista alle 20-vuotiaiden osalta.

On hyvä, että hallitus lopulta lähti korjaamaan alle 20-vuotiaiden opiskelijoiden asemaa. Hallituksen esityksen mukaan täysimääräinen opintotuki ulotetaan elokuun 1997 alusta itsenäisesti asuviin 19-vuotiaisiin ja vuotta myöhemmin 18-vuotiaisiin.

Keskustan reilu vuosi sitten esittämällä mallilla kaikkien alle 20-vuotiaiden itsenäisesti asuvien opiskelijoiden opintoraha olisi nostettu vanhempien opiskelijoiden tasolle 1.8.1997 alkaen. Tämä malli on vieläkin mahdollista toteuttaa.

Valitettavaa on, että käsiteltävänä oleva esitys ei millään tavoin korjaa Lipposen hallituksen vuonna 1995 tekemää huomattavaa opintotuki-leikkausta.

Hallituksen tekemät leikkaukset opiskelijoiden perusturvaan lisäsivät opiskelijoiden vel-

kaantumista ja loivat paineita kuntien toimeentulotukeen. Leikkaukset vähensivät koulutukseen hakeutumiseen kannustavuutta, koska työttömyysturvan ja opintorahan ero suuren. Siksi niin opiskelijan kuin yhteiskunnankin etu on, että vuoden 1997 alusta opintoraha palautettaisiin vuoden 1995 alun tasolle. Koska työttömyyden aikaista koulutustukea ollaan kehittämässä, olisi oikeudenmukaista, että myös päätösmisten opiskelijoiden opintotukea parannetaan.

Mielestämme eduskunnan olisikin perusteltua hyväksyä Keskustan eduskuntaryhmän jättämä talousarvioaloite, mikä tarkoittaisi sitä, että 1.8.1997 alkaen palattaisiin leikkauksia edeltäneelle opintorahan tasolle. Kustannusvaikutus vuodelle 1997 olisi tällöin 70 milj. mk. Aloitteen hyväksyminen tarkoittaisi lisäksi sitä, että 1.8.1997 alkaen muualla kuin vanhempien luona asuvien alle 20-vuotiaiden opiskelijoiden opintoraha nostettaisiin samalle tasolle vanhempien opiskelijoiden kanssa. Kustannusvaikutus ensi vuodelle olisi tällöin 20 milj. mk.

3) Opintososiaalisista heikennyksistä luovuttava

Hallituksen esitys ammatillisissa kouluissa ja lukioissa opiskelevien opintososiaalisten etujen heikentämiseksi on uusi vakava isku erityisesti syrjäisten alueiden nuorten opiskelumahdollisuuksien kannalta. Oppilaat ovat menettämässä ilmaiset asuntolapaikat ja joutuvat maksamaan pääsääntöisesti noin 33 prosentin omavastuun. Alle 18-vuotiaiden osalta omavastuu saattaa olla vielä suurempi vanhempien varallisuudesta riippuen. Tällainen opintososiaalinen heikennys saattaa johtaa siihen, että koulujen maksuttomat ja valvotut oppilasasunnot perinteisessä muodossaan loppuvat. Tähän saakka vanhemmat ovat voineet turvallisin mielin lähettää lapsensa toisen asteen koulutukseen, kun kouluilla on ollut valvottu asuntola, jossa järjestetään monenlaista vapaa-ajan ohjelmaa. Erityisesti haja-asutusalueilla ilmainen ja valvottu opiskelija-asuntolajärjestelmä on edistänyt koulutukseen hakeutumista.

Hallitus on antanut esityksen myös lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden koulumatkatuesta. Tukea maksetaan päivittäisestä koulumatkasta aiheutuviin kustannuksiin. Opiskelupaikkakunnalla asuvien kotimatkoihin viikonloppuisin ei valitettavasti tukea ole tulossa.

Koulumatkauudistus on parantamassa niiden opiskelijoiden tukea, joiden koulumatkoja ei nykyisin lainkaan tueta. Samanaikaisesti kuitenkin

joidenkin koulumatkaetuudet heikkenevät nykyisestä. Lisäksi omituista on, että tuki maksetaan pienempänä siellä, missä ei ole käytettävissä joukkoliikennettä tai koulun järjestämiä kuljetuksia. Tämäkin muutos kohtelee kaltoimmin harvaanasuttujen seutujen nuoria.

Mielestämme niin opiskelijoiden asuntola-paikkoihin kuin koulumatkatukiin esitetyistä heikennyksistä tulee luopua.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1996

**Ossi Korteniemi /kesk**  
**Aino Suhola /kesk**

Edellä esitetyn pohjalta esitämme kunnioittavasti,

*että valtiovarainvaliokunta ottaisi huomioon tässä eriävässä mielipiteessä esitetyt näkökulmat käsitellessään valtion talousarvioesitystä vuodelle 1997.*

**Hannu Takkula /kesk**  
**Anu Vehviläinen /kesk**